

Ernesta Kazlauskaitė-Tsakona: „Norisi paneigti mitą, kad lituanistinė mokykla - tai tik erdvė pažaisti ir atsigerti kavos“

Justina MIKELIŪNAITĖ

„Kad galėtume išmokyti vaiką lietuvių kalbos, pirmiausia tėvai turi patikėti mumis“, - mokyklos ir šeimų bendradarbiavimo svarbą pabrėžia Graikijoje gyvenanti Ernesta Kazlauskaitė-Tsakona. Diplomuota pedagogė nuo sausio vadovauja Atėnų lituanistinei mokyklai „Giliukai“. Su naująja vadove kalbamės apie lituanistinio ugdymo svarbą, motyvaciją užsiimti savanoriška veikla, tikslus ir nuotolinio mokymo iššūkius.

Į lituanistinį švietimą Atėnuose įsikūrusią lietuvę pastūmėjo ir asmeninė, ir profesinė patirtis. Ernesta mokytojos profesiją įgijo Lietuvos edukologijos universitete (tuomet pedagoginiame), kur studijavo politologijos bakalaurą ir sociologijos magistrantūroje. Ji anksti turėjo progą susipažinti su inovatyviais mokymo metodais, itin naudingų žinių ir kitokio darbo patirties su vaikais pasisėmė metus pagal „Erasmus“ mainų programą studijuodama Belgijoje ir atlikdama pedagoginę praktiką mokyklose Maltoje.

Grįžusi į Lietuvą E. Kazlauskaitė-Tsakona įsidarbino gyvybės draudimo kompanijoje ir 10 metų organizavo mokymus darbuotojams. Su vyru išvykus gyventi į Bulgariją darbas mokymų srityje natūraliai nutrūko, tačiau savo žinias ir energiją po keleto metų Ernesta puikiai panaudojo Kipre, kur persikraustė jau susilaukusi dvynukių.

Ernesta su dukromis

Ji netruko įsitraukti į lietuviškas veiklas, pirmojo tuomet tik būsimos Kipro lietuvių bendruomenės susirinkimo metu buvo išrinkta bendruomenės pirmininke ir su bendraminčiais pradėjo kurti lietuvišką mokyklėlę mažiesiems bei jai vadovauti. Ernesta pabrėžia, kad bendruomenė ir mokykla labai viena kitai padėjo ir papildė viena kitą. Tad pernai sausį persikrausčiusi į Atėnus, vos tik pasibaigus pirmajam karantinui, Ernesta su dukrytėmis nuvyko į lietuvišką mokyklėlę. Po pirmųjų pamokų veikli moteris pasisiūlė prisidėti rengiant pamokas, po vasaros atostogų aktyviau įsitraukė į veiklą. O šiuos metus pradėjo eidama naujas – mokyklos vadovės – pareigas.

Kokie Tavo, naujos vadovės, pagrindiniai tikslai ir mokyklos vizija? Su kokiomis idėjomis ir viltimis pradedi eiti šias pareigas?

Man svarbu, kad šeimos patikėtų dviem dalykais. Pirmiausia, kad vaikui reikalingas lituanistinis ugdymas, antra, kad lituanistinė mokykla gali būti kokybiškas pagalbininkas šeimoms, mokant atžalas lietuvių kalbos.

Didžiausias lituanistinių mokyklų iššūkis šiuo metu – šeimų pritraukimas, siekiant, kad jos taptų mokyklos bendramintėmis. Tai ypač aktualu naujoms, jaunoms mokykloms, įsikūrusioms teritorijose, kuriose nėra apstu lietuvių, kur nėra gilių, iš kartos į kartą perduodamų tradicijų, kaip, pavyzdžiui, JAV. Mano patirtis Kipre ir Graikijoje rodo, kad į pirmąsias, bandomąsias pamokas užsiregistruoja vos 10–15 procentų šalyje gyvenančių lietuvių ar mišrių šeimų. Tad pagrindiniai mano uždaviniai yra skleisti žinią apie lituanistinio švietimo svarbą ir stiprinti pačią mokyklą, parodant, kad esame vertę kurianti organizacija, kurioje iš tikrųjų vyksta nuoseklus lituanistinis švietimas.

pamokos lauke

Norisi paneigti mitą, kad lituanistinės mokyklėlės – tai tik erdvė pažaisti ir atsigerti kavos, nieko rimto. Net ir pačios mažiausios mokyklos dirba pagal programą, ruošiasi pamokoms, numato mokytojus, mokytojus-pagalbininkus, vyksta rimtas, profesionalus mokymo procesas. Žinoma, lietuvių kalbos nėra mokoma kaip mokykloje Lietuvoje, tam skiriama gerokai mažiau valandų, bet lituanistinė mokykla yra rimta organizacija, kurioje mokomasi lietuvių kalbos, istorijos, pilietinės visuomenės pagrindų, pasaulėžiūros.

Kaip mokyklėlė prisideda prie lietuviškos tapatybės kūrimo? Kokią pagrindinę žinią norisi perduoti šeimoms, kurios nemato prasmės registruoti vaiką į mokyklėles, ką duoda lituanistinis švietimas vaikui ir šeimai?

Duoda santykį – su seneliais, giminaičiais, savo šaknimis, padeda išlaikyti ryšį. Kuo geriau seneliai su anūkais susikalba, tuo daugiau jie gali vieni kitiems

perduoti. Be to, visą paveldą, visą esybę, kas tu esi, visą gelmę, kurią turi savyje, kitam žmogui gali perduoti tik savo gimtąją kalbą. Žodžiuose užfiksuota visa jėga, energija, visa paveldo versmė. Nepuoselėjant lietuvių kalbos, iš vaiko atimama jo asmenybės dalis. Jame gyvena tik dalis šeimos. Juk mišri šeima ir yra kelių kultūrų susijungimas, priartėjimas vienos prie kitos. Tad vaikas, kuris gimė iš dviejų žmonių ryšio, mano nuomone, turėtų atspindėti tuos du polius, ne tik vieną. Ateidamas iš tokios šeimos, jis jau gimsta apdovanotas. Kam iš vaiko atimti šią dovaną, išskirtinumą, kuri jis atsinešė per kraują ir sielą?

Kokie pagrindiniai tėvų, nevedančių vaikų į lituanistines mokyklas, argumentai? Ar yra tokių, kurie pasirenka ugdyti savarankiškai?

Priežastys pačios įvairiausios. Yra šeimų, kurios pačios užsiima ugdymu, leidžia vaikus į vidurines mokyklas ar gimnazijas Lietuvoje ar kitas nuotoliniu būdu lietuvių kalbos mokančias įstaigas. Dažniausiai tai būdinga šeimoms, kuriose abu tėvai yra lietuviai, gyvenantys svetur. Tuomet ir namuose kalbama lietuviškai, vaikai kasdien girdi kalbą, skiriama laiko papildomoms veikloms. Ugdymo įstaiga – tėvų pasirinkimo klausimas, svarbu, kad vaikas lankytų kokią nors lituanistinį švietimą vykdančią mokyklą.

Mokykla padeda formuoti įpročius. Pavyzdžiui, mano keturmetės mergaitės, stebėdamos, kad lietuvių kalba ateina tik iš suaugusiųjų – mamos, senelio, tetų, dėdžių, mamos draugų, įprato lietuviškai kalbėtis tik su suaugusiaisiais, bet žaisti graikų kalba, nes savo aplinkoje nesutinka mažų vaikų, kalbančių lietuviškai. O pradėjusios lankyti mokyklą, pamatė, kad yra ir daugiau tokių vaikų, kad lietuvių kalba galima ir žaisti, ir dainuoti, ir eilėraščių yra. Pradėjo formotis suvokimas, įprotis, kad galima ir žaisti lietuvių kalba.

pamokos lauke

Socializacija vaikui labai reikalinga. Svarbu, kad jis ne tik šeimoje kalbėtų lietuviškai, bet ir turėtų galimybę šia kalba bendrauti su bendraamžiais, užsiimti

bendromis veiklomis. Deja, didžioji dalis tėvų mano, kad gyvenant svetur lituanistinis mokymas nebūtinas. Gajus mitas, kad kalbos susimaišys, bus tik blogiau. Neretai išgirstu, kad patarimo dabar nemokyti kitos kalbos tėvai sulaukia ir iš šalies mokyklų pedagogų. Tad nenorą leisti savo vaikus į lituanistinę mokyklą dažnai lemia ydingas dvikalbystės suvokimas, netikėjimas, kad dvi (ar daugiau) kalbos gali ugdant tą mažą žmogutį vystytis paraleliai.

Dar viena priežastis – baimė, kad jau per vėlu. Nepradėjus kalbėti su vaiku lietuviškai nuo gimimo, takoskyra su kiekvienais metais darosi vis didesnė. Kuo ji didesnė, tuo labiau atrodo, kad nebeįmanoma nieko padaryti. Pradėti pokytį dažniausiai yra nepatogu. Išties pirmi mėnesiai būna nelengvi ir pačiam vaikui, ir mokytojui. Labai paprasta dirbti su vaikais, su kuriais nuo gimimo kalbėta lietuviškai. Jei kalbos žinios silpnos, kyla nemažai iššūkių. Pavyzdžiui, Kipro mokyklėlėje teko dirbti su vaiku, kuris pirmus du mėnesius per pamokas beveik nekalbėdavo. Tačiau visuomet į jas atvykdavo, klausydavosi. Praėjus keliems mėnesiams berniukas prakalbo, ištraukė į procesą ir mokslo metus pabaigėme su dainomis ir eilėmis. Tokie rezultatai džiugina, parodo, kokios unikalios ir stebuklingos yra vaikų smegenys, tačiau ištvirti kelis mėnesius tylos, išlaukti išties nepaprasta. Klausį savęs, gal ką nors padarei ne taip, ką dar galėtum išbandyti, kaip atverti vaiką. Vienintelis dalykas, kurio vengiu mokydama – vertėjavimas. Graikiškai pakartoju lietuviškus žodžius tik tada, kai jau visi metodai išbandyti. Šiuo atveju mokinukui tiesiog reikėjo laiko įprasti vėl girdėti lietuvių kalbą. Kai įvyksta toks stiprus progresas, labai smagu. Tačiau jei tėvai nepatiki mumis ir neatveda savo vaiko, neturim galimybės įvykdyti tokį pokytį. Tad mokyklos ir tėvų draugystė yra būtina sėkmingo ugdymo proceso sąlyga.

O kiek šeimų jau patikėjo mokyklos savanorių komanda, kokia ji? Kiek vaikučių dabar mokosi „Giliukų“ mokykloje?

Švietime vienas lauke tikrai ne karys. Tad labai džiaugiuosi nedidele, bet įvairiapusiška savanorių komanda. Mokyklėlę puoselėjame keturiose – mokyklos įkūrėja Viktorija Gribinaitė-Naki, kūrybininkė, menininkė Gintarė Stokonytė, lituanistė, išradingų užduočių sumanytoja Sandra Skaržinskaitė ir aš. Savanorystė nėra lengva veikla. Tai įsipareigojimas, pradėjus reikalingas nuoseklumas, procesas.

Šiuo metu mokosi 22 vaikai, 10 iš jų 3-5 metų grupėje ir 12 vyresniųjų, 6-9 metų grupėje. Mūsų tikslas – pritraukti daugiau vaikų ir padaryti bent tris grupes,

skeliant vyresniųjų grupę į 6–7 ir 8–9 metų grupes. O augant vaikams, natūraliai augs ir mokykla. Taip pat labai tikiuosi ir tikiu, kad susidomėjimo sulauks dar viena graži mintis. Vyresniems, 10–13 metų amžiaus vaikams pasiūlėme susiburti į žaidimų ir pokalbių klubą, kuriame jie galėtų susitikti kartą per savaitę, patys moderuotų susitikimus, galėtų kalbėtis, atlikti įvairias užduotis, keistis nuomonėmis, diskutuoti. Galbūt jie patys ateityje galėtų būti savanoriais ugdymo procese. Tolima mūsų komandos vizija – apsukti ratą, kad tie, kurie mokėsi mokykloje, vėliau vėl galėtų įsitraukti į procesą, kažką duoti mažiesiems.

Mokyklos vairą perėmei neįprastomis sąlygomis, pasaulį vis dar stingdant pandemijai. Kokie didžiausi iššūkiai kyla dirbant nuotoliniu būdu?

Kontaktinis mokymasis ir mokymas yra nepamainomas, ypač mažesniems vaikams. Jiems labai svarbus gyvas ryšys. Kontaktinių pamokų metu mokytojai yra daug daugiau galimybių pasireikšti, o vaikams lengviau išlaikyti dėmesį. Patiems mažiausiems pamokos per ekraną turi trukti ne ilgiau nei pusvalandį, reikia pertraukėlių. Taip pat sudėtinga dirbti, jei grupėje daugiau nei 10 vaikų. Įgyvendinti gražias idėjas kartais sutrukdo techninės kliūtys.

nuotolinės pamokos

Tačiau nuotolinės pamokos mums padėjo pritraukti vaikų iš visos Graikijos. Iki tol lituanistinė Atėnų mokykla „Giliukai“ apėmė tik Atėnų regioną. Vaikams iš kitų miestų ar regionų ganėtinai sunku privažinėti į pamokas, o kartais visai neįmanoma, pavyzdžiui, gyvenant salose. Tad pandemija ir pamokos per nuotolį suteikė galimybę pritraukti, mokytis daugiau vaikų. Laiko sutaupo ir gyvenantys Atėnuose, nes dideliame mieste atvažiavimas į pamokas gali užtrukti iki valandos. Taigi nuotolinis ugdymas kelia daug iššūkių, bet turi vieną didelį, svarų plusą – geba sujungti vaikus per atstumą.

Savanoriška veikla nėra lengvas kelias. Kur semiesi įkvėpimo? Kas padeda augti kaip specialistei ir išlaikyti motyvaciją nuosekliai tęsti darbus?

Dar nebuvo laiko, kad būčiau susvyravus, nusivylus ir suabejojus šia veikla. Nesiblaškyti ir nepasiduoti padeda vidinis tikėjimas ir prasmės jausmas. Pasitaiko įvairių situacijų, tenka išgirsti visokių pasakymų, pavyzdžiui, „pas jus ten nieko rimto“, „kam jūs čia nesąmonėmis užsiimate“ ir panašių. Pradžioje nemaloniai pakutendavo širdį, bet stengiuosi nepriimti tų minčių į vidų.

Labiausiai motyvuoja vaikai ir komanda. Kai matai, kad jiems smagu, kad jie patenkinti, įsitraukia, tempia prie kompiuterio šeimos nuotraukas, knygas, kurias skaito, naują žaislą, tik įsijungę jau klausia, o ką šiandien veiksime, nekyla minčių sustoti. Vaikai įkrauna, suteikia daug energijos. Ir komandoje viena kitą palaikome, įkvepiame, dalinamės idėjomis, veiklomis, skirstome laiką taip, kad vienam žmogui netektų per didelis krūvis. Dirbti su bendramintėmis, kolektyve, kuriame vyrauja gera energija, tarpusavio pasitikėjimas ir noras veikti, – neįkainojama dovana.

Stebiu ir kitų lituanistinių mokyklų veiklą, tad natūraliai norisi į ką nors lygiuotis, kur nors nukeliauti, siekti daugiau. Jei matau, kad kam nors sekasi, tikiu, kad ir mums seksis. Žinojimą, kad mūsų veikla yra svarbi, sutvirtina ir Lietuvos institucijų organizuojami mokymai, susitikimai, iniciatyvos. Negalėčiau išskirti vieno dalyko, kuris motyvuoja stengtis toliau. Svarbus ir veiklos pripažinimas, ir vaikų progresas, ir komandos palaikymas, ir dalijimasis patirtimi su kolegomis, ir jautimasis komandos dalimi, ir kūrybinis procesas, galimybė kurti prasmingus pokyčius.

Projektas „Pasaulio lietuviai ir Lietuva“

SPAUDOS,
RADIJO IR
TELEVIZIJOS
RĖMIMO
FONDA S

